

Gegevens bevoegd gezag

Referentienummer

Datum ontvangst

Formuliertersie
2018.01

Aanvraaggegevens

Publiceerbare aanvraag/melding

Aanvraagnummer	3795093
Aanvraagnaam	Wijziging Huize Boschoord
Uw referentiecode	1016

Ingediend op	11-07-2018
Soort procedure	Onbekend

Projectomschrijving	Kleine wijziging van monument (lantaarn op dak).
Opmerking	Betreft kleine wijziging huize Boschoord

Gefaseerd	Nee
Blokkerende onderdelen weglaten	Nee
Kosten openbaar maken	Nee
Bijlagen die later komen	-
Bijlagen n.v.t. of al bekend	-

Bevoegd gezag

Naam:	Gemeente De Fryske Marren
Bezoekadres:	Herema State 1 8501 AA JOURE
Postadres:	Postbus 101 8500 AC JOURE
Telefoonnummer:	14 05 14
E-mailadres:	info@defryskemarren.nl
Website:	www.defryskemarren.nl
Contactpersoon:	de heer

Overzicht bijgevoegde modulebladen

Aanvraaggegevens

Locatie van de werkzaamheden

Werkzaamheden en onderdelen

Monument onderhouden, restaureren, veranderen of slopen

- Handelingen met gevolgen voor beschermde monumenten

Bijlagen

Formulierversie
2018.01

Locatie

1 Adres

Postcode	8521NC
Huisnummer	1
Huisletter	-
Huisnummertoevoeging	-
Straatnaam	Huisterheide
Plaatsnaam	Sint Nicolaasga

Gelden de werkzaamheden in deze
aanvraag/melding voor meerdere
adressen of percelen?

☐ Ja
☒ Nee

Formuliersversie
2018.01

Handelingen met gevolgen voor beschermde monumenten

Monument onderhouden, restaureren, veranderen of slopen

1 Monument slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen

Waar gaat het om?	☒ Rijksmonument
☐ Provinciaal monument
☐ Gemeentelijk monument
Om welk soort rijksmonument gaat het?	☒ (Gebouwd) monument
☐ Aangelegd monument
☐ Archeologisch monument
Wat is het monumentnummer?	528682
Wat is de naam van het monument?	Huize Boschoord
Gaat u het monument geheel of gedeeltelijk slopen?	☐ Geheel slopen
☐ Gedeeltelijk slopen
☒ Niet slopen
Is er sprake van een functiewijziging van het monument?	☐ Ja
☒ Nee

2 Ingreep aan het monument

Aan welke onderdelen van het monument gaat u werkzaamheden uitvoeren?	☐ Daken en goten
☐ Kozijnen, ramen en deuren
☐ Gevels
☐ Casco en constructie
☐ Binnenwerk, interieurs
☐ Buitenwerk (bouwwerken)
☐ Orgel
☐ Bijzondere onderdelen (algemeen)
☐ Bijzondere onderdelen aan molens, gemalen en/of sluizen
☐ Dijken, dijklichamen
☐ Tuinen en parken
☐ Archeologisch monument
☒ Anders
Welke andere niet eerder genoemde werkzaamheden wilt u gaan uitvoeren?	lantaarntje op dak

Bijlagen

Formele bijlagen

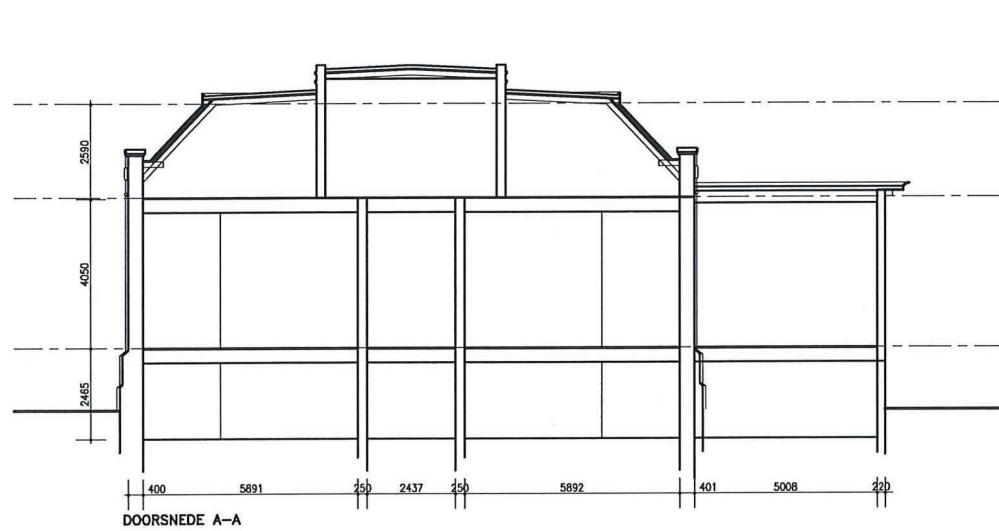
Naam bijlage	Bestandsnaam	Type	Datum ingediend	Status document
1016_GB_180628_lantaarn_gem_pdf	1016 GB 180628 lantaarn gem.pdf	Gegevens verplaatsen monument Gegevens wijzigen monument door werk of werkzaamheid (aanleg) Anders	2018-07-11	In behandeling
1016-bestaande_toestand_2010_pdf	1016-bestaande toestand 2010.pdf	Gegevens verplaatsen monument Gegevens wijzigen monument door werk of werkzaamheid (aanleg) Anders	2018-07-11	In behandeling
016-bestaande_toestand_gevels_171207_pdf	1016-bestaande toestand gevels 171207.pdf	Gegevens verplaatsen monument Gegevens wijzigen monument door werk of werkzaamheid (aanleg) Anders	2018-07-11	In behandeling
Bouwhistorisch_rapport_pdf	Bouwhistorisch rapport.pdf	Gegevens verplaatsen monument Gegevens wijzigen monument door werk of werkzaamheid (aanleg) Anders	2018-07-11	In behandeling
1016_fotoblad_lantaarn_180711_pdf	1016 fotoblad lantaarn 180711.pdf	Gegevens verplaatsen monument Gegevens wijzigen monument door werk of werkzaamheid (aanleg) Anders	2018-07-11	In behandeling

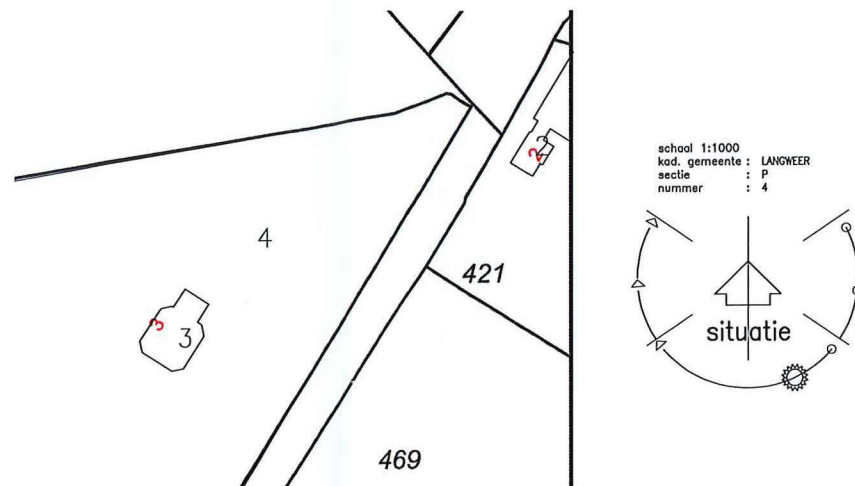
VOORGEVEL

RECHTERZIJGEVEL

ACHTERGEVEL

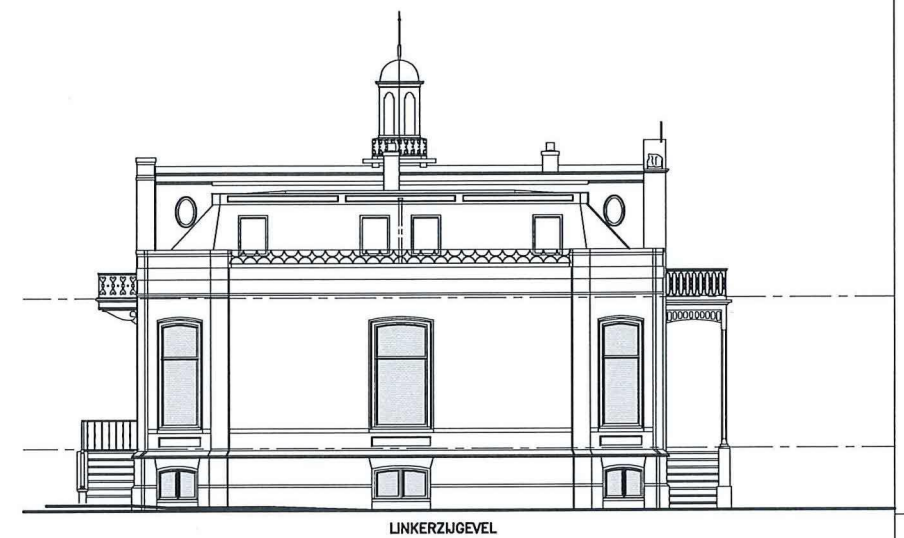

DOORSNEDE A-A

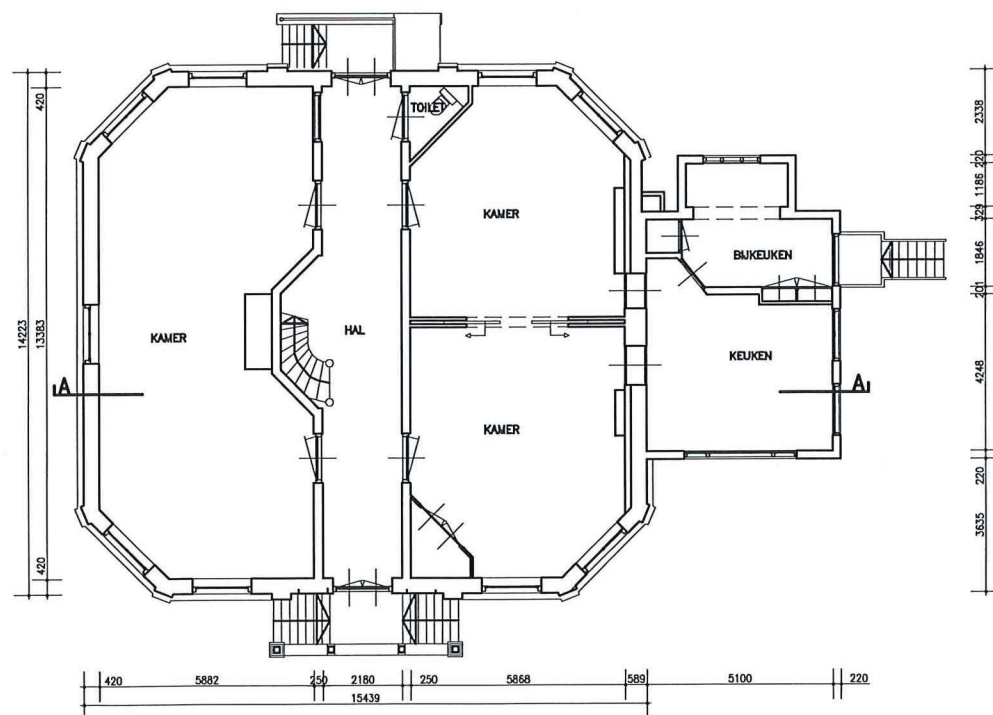

school 1:1000
kad. gemeente : LANGWEER
sectie : P
nummer : 4

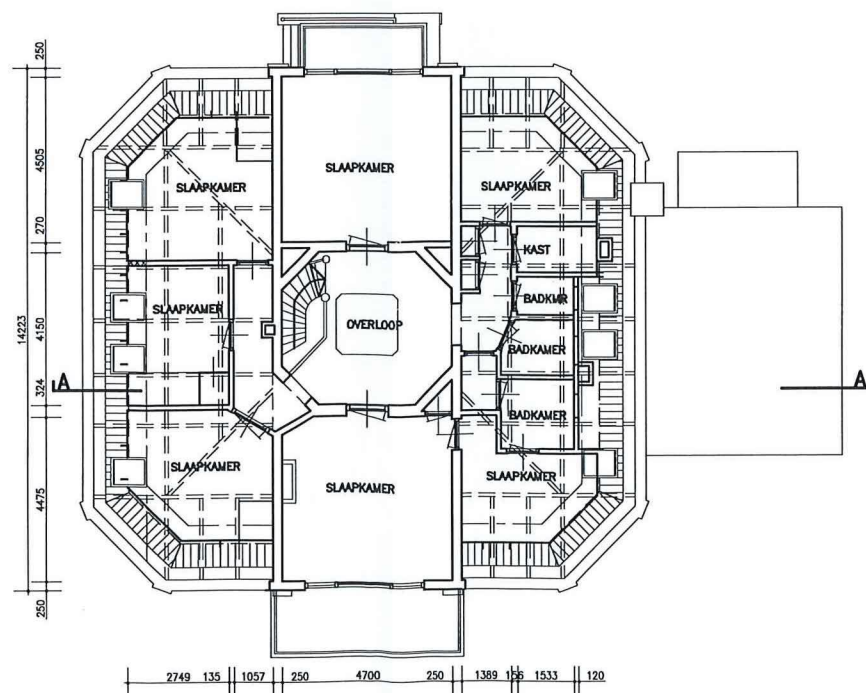
situatie

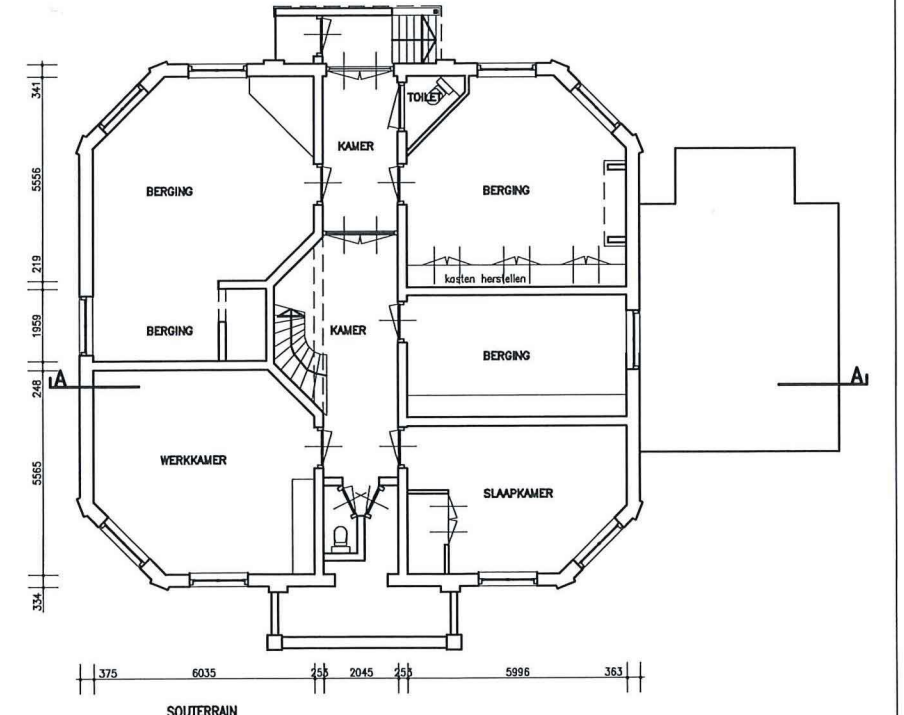
LINKERZIJGEVEL

BEGANE GROND

VERDIEPING

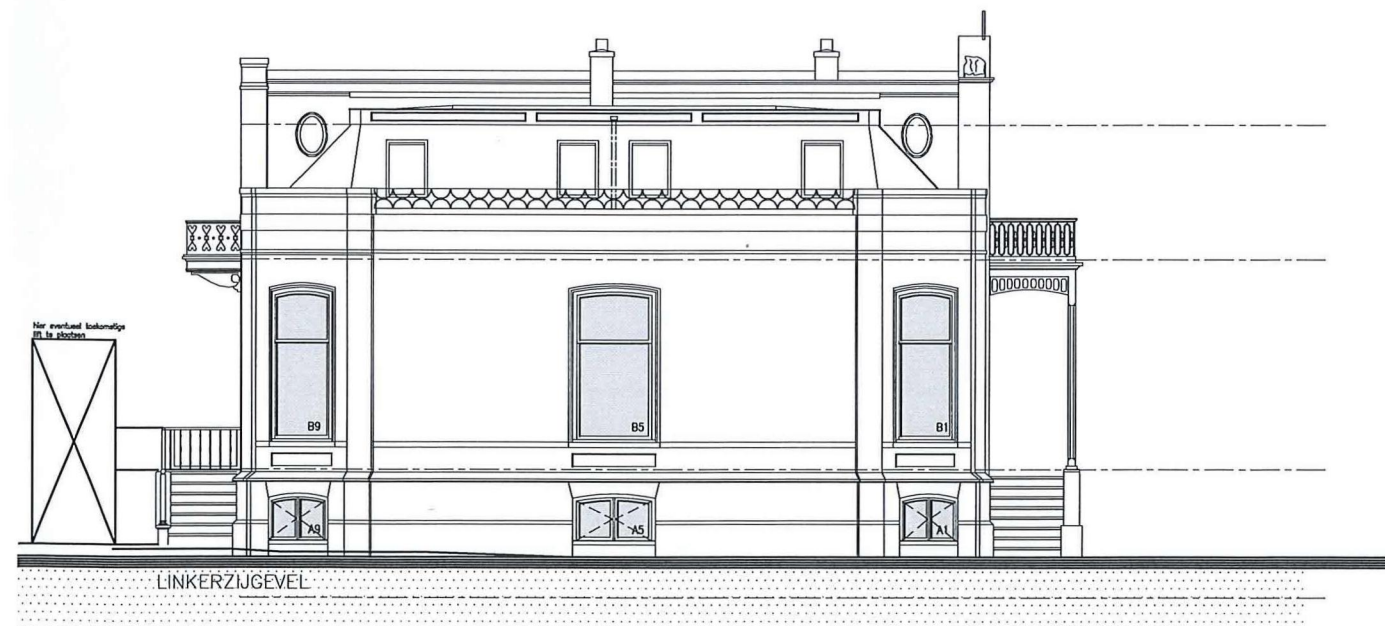
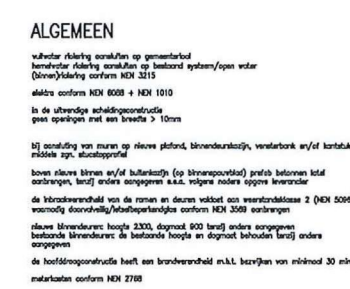
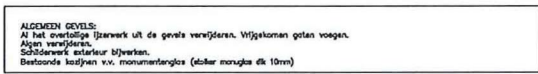
SOUTERRAIN

werkno. : 1016-01 bestaande toestand
object : Boschaard te Sint Nicolaasga
opdrachtgever :

schaal : 1:100/1:1000
getekend : CV gjd
status : 25-06-2010
datum :
gewijzigd :
gewijzigd :
hoofdstraat 44 postbus 44 9244 ZN BEETSTERZWAAG tel 0512-382660 fax 0512-381566 e-mail info@kijlstra-brouwer.nl

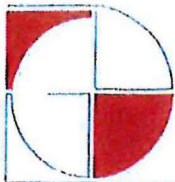
KIJLSTRA - BROUWER bna
bureau voor architectuur en restauratie

school : 1:50
getalend : JGB
stetue : 15-10-2015
dorum : 30-03-2017
geen/pdpl : 07-12-2017
geen/pdpl :
hoofdpriest 44 scouten 44 8244 ZN
BESTUURSGAAG tel 0512-382600 fax 0512-381568 e-mail info@kijlstra-brouwer.nl

KIJLSTRA - BROUWER

bureau voor architectuur en restauratie bna

BEETSTERZWAAG

Gemeente De Fryske Marren

Postbus 101
8500 AC JOURE

hoofdstraat 44 9244 CN
postbus 44 9244 ZN
tel. 0512-38 26 60
fax. 0512-38 15 66
info@kijlstrabrouwer.nl

IBAN-nummer:
NL52RABO036.90.33.000
B.T.W. nr. 805489745B01
K.v.K. nr. 01068243

Datum: 11 juli 2018
Referentie: 1016 GB/SMu
Betreft: lantaarn op het Buitenverblijf Huize Boschoord Huisterheid 1, 8521 NC St. Nicolaasga.

Geachte

Bij de restauratie van 1972 is op het dak van Boschoord een lantaarntje aangebracht, een geschenk van de toen werkzame aannemer Schakel. Het lantaarntje werd geplaatst boven de aanwezige lichtschepping/daklicht van de hal. In dit lantaarntje is de klok die al vanaf 1910 bij het pand aanwezig was opgenomen (oorspronkelijk behorend bij Fries-ma state, gesloopt in 1881). Deze klok zal in eerste instantie in een eenvoudige klokkenstoel (zie foto Oranjestein) opgehangen zijn. Bij de restauratie casco buitenkant, uitgevoerd in 2010, onder begeleiding van de Monumentenwacht, is de lantaarn afgenomen. Dit was nodig voor herstel daklicht. Maar ook was de kwaliteit van de lantaarn zodanig dat je eigenlijk niet over restauratie maar vervangen c.q. vernieuwen van het lantaarntje zou moeten spreken.

Omdat het lantaarntje niet een oorspronkelijk element is, geen historisch materiaal bevat en dus geen bouwhistorische waarde heeft, de technische staat door gebruik van nieuwe materialen erg slecht was, de plaatsing boven het daklicht veel lekkage tot gevolg heeft gehad, is besloten om het lantaarntje niet weer aan te brengen.

Het lantaarntje is een wezensvreemd element aan het oorspronkelijke monument. Er is daarom verondersteld dat het verwijderen vergunning vrij was. Ook omdat het lantaarntje geen enkel doel dient en ook niet past in de architectuur van destijds. De klok heeft een nieuwe bestemming op Epema State gekregen. Eventueel kan de klok weer in een eenvoudig klokkenstoeltje op het dak teruggeplaatst worden.

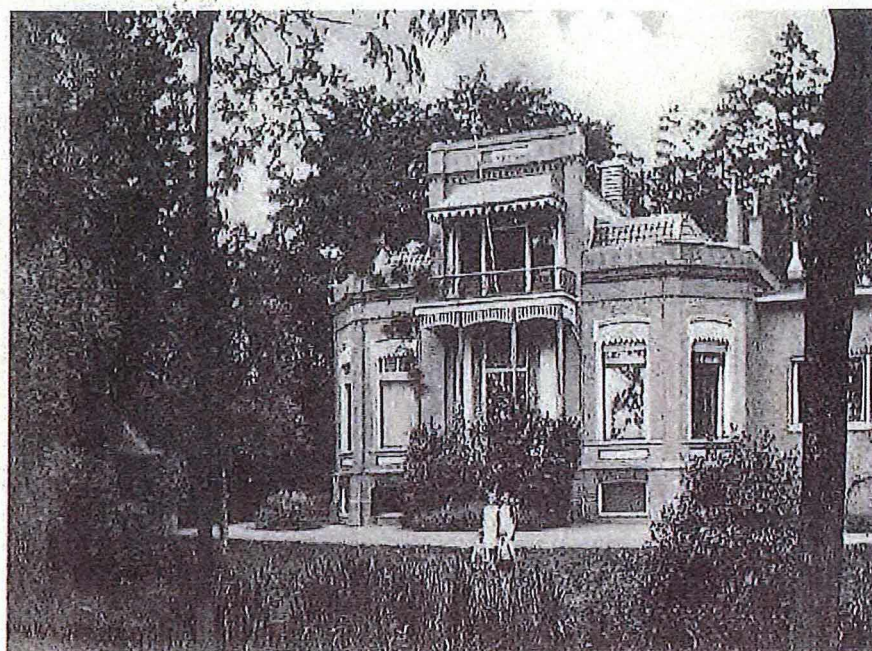
Omdat nu blijkt dat voor het verwijderen wel een monumentenvergunning moet worden aangevraagd vragen wij hierbij alsnog een monumentenvergunning aan voor verwijderen van de lantaarn.

We hebben de volgende stukken bijgevoegd:

- bestaande toestand tekening (voor restauratie 2010);
- tekening toestand zoals nu aanwezig;
- bouwhistorisch onderzoek Frank van der Waard (april 2014);
- foto's Boschoord-Huis ter Heide. Hierop zijn jaartallen bijgeschreven;
- foto's 2010 met de nog aanwezige lantaarn;
- foto's klokkenstoeltje Oranjestein.

Graag nader overleg hoe we één en ander verder af kunnen ronden.

Met vriendelijke groet,

Boschoord — Huis ter Heide

Foto uit 1937: voorgevel

Boschoord bij Huis ter heide.

Foto datum niet bekend: voorgevel

Foto uit 2003: voorgevel

Foto uit 2010 (tijdens
restauratie):
achtergevel/rechter
zijgevel

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Complexnummer: 528681

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status : Beschermd
Aanwijzingsbesluit : 30-08-2006
Inschrijving register : 01-05-2007
Kadaster deel/nummer : 52050/200

Complexnaam:
Boschoord

Aantal complexonderdelen: 2
Monumentnummers van complexonderdelen: 528682, 528683

Gemeente:
De Friese Meren

Provincie:
Friesland

Hoofdadres van hoofdobject:
Huisterheide 1 8521 NC Sint Nicolaasga

Complexomschrijving:

Omschrijving van het complex

Complex van villa BOSCHOORD (1) en tuinprieel (2), beide gesitueerd in landgoed "Eysinga State". Boschoord werd in 1871 gebouwd als villa voor zomer- en winterverblijf in opdracht van burgemeester Bernhard van Welderen baron Rengers (1868-1896), een volle neef van de eigenaar van het omringende landgoed jhr. F.J. J van Eysinga. De tuin werd aangelegd naar ontwerp van mevrouw Rengers. In de tuinaanleg staat een uit 1871 daterend tuinprieel. Na de kinderloze dood van Rengers in 1896 is Boschoord door vererving in het bezit gekomen van de familie Van Eysinga. Boschoord is ten noorden van de dorpskern van Sint Nicolaasga gelegen op de hoek van het kruispunt genaamd 'Huis ter Heide'. Boschoord maakt deel uit van een landgoed dat sinds 1773 eigendom is van het Friese geslacht Van Eysinga. Boschoord ligt aan de rand van de 'Vegelin bossen'. Het landgoed strekt zich uit tot Langweer waar 'Osinga State' van 1773 tot de sloop in 1887 het familiebuiten was. In de negentiende en vroege twintigste eeuw zijn door de familie van Eysinga op het landgoed diverse bouwprojecten ondernomen, waaronder de Friese stoeterij 'De Oorsprong' (1885) in opdracht van jhr. Mr. Cornelis van Eysinga (1847-1930) dat naast Boschoord is gelegen. Dichter bij Sint Nicolaasga gelegen is het herstellingsoord voor vrouwen 'Wilhelminaoord' (1907) in opdracht van de freules Van Eysinga.

Waardering van het complex

Het complex BOSCHOORD bestaande uit de villa met de naam Boschoord en een tuinprieel is beschermingswaardig en vertegenwoordigt algemeen belang op basis van

-de uitzonderlijke interieurelementen van nationale betekenis waaronder de schouw van de hand van Anthonie Coulon en het haardstuk van Thérèse Schwartz;

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

- de unieke structuur van de plattegrond;
- de gaafheid van het oorspronkelijke interieur en de opbouwende kwaliteit van het historisch gegroeide interieur;
- de cultuurhistorische nationale betekenis, als Fries-adellijke villa in tijden van laatste bloei en het terugtrekken op het land met inbreng van relikten en betimmeringen uit states, buitens en stadswoningen elders;
- de landschappelijke context: de ligging op een markant punt in het Eysinga-landgoed in tijdsgebonden samenhang met het kortstondig opleven van het adellijk buitenleven te Sint Nicolaasga;
- de onderlinge historische, functionele en sierende betrokkenheid van de villa en het tuinpriël.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Monumentnummer: 528682

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status : Beschermd
Aanwijzingsbesluit : 30-08-2006
Inschrijving register : 01-05-2007
Kadaster deel/nummer : 52050/200

Monumentnaam:
Boschoord

Complexnummer: 528681
Complexnaam: Boschoord

Gemeente: De Friese Meren
Provincie: Friesland

Plaatselijke aanduiding:
Huisterheide 1 8521 NC Sint Nicolaasga

Kadastrale gemeente: Langweer
Sectie: P
Kad.object: 523
App:
Grondperceel:

Omschrijving:

Inleiding

Enkellaags eclectische zomer- en wintervilla met souterrain, verhoogd middendeel en overdekt bordes. Boschoord werd in 1871 gebouwd als villa voor zomer- en winterverblijf in opdracht van burgemeester Bernhard van Welderen baron Rengers (1868-1896), een volle neef van de eigenaar van het omringende landgoed jhr. F.J. J van Eysinga. Huize Boschoord heeft van 1896 tot 1968 als buitenhuis gefungeerd, terwijl het huis daarna weer permanent werd betrokken. Het huis heeft in de twintigste eeuw een aantal verbouwingen gekend. In 1910 werd het gevelwerk gemoderniseerd, waarbij de oorspronkelijke pleisterornamentiek nagenoeg geheel werd verwijderd om plaats te maken voor baksteenornamenten. Ook werd ten noorden van de suite een bijlartkamer aangebouwd. Rond 1968 werd het huis geschikt gemaakt voor permanente bewoning met modern wooncomfort. Daarbij werden behalve verwarming en elektra ook de interieurs gemoderniseerd. De zolders werden ingebouwd met extra kinderkamers en badkamers; ten behoeve van extra zonlicht in de slaapkamers zijn ronde raampjes in de zijwangen van de middenbouw en extra dakvensters aangebracht; de bijlartkamer werd keuken met bijkeuken en van drie kamers op de bel-etage werd een grote salon gemaakt.

Omschrijving

Exterieur

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Het oorspronkelijke bouwvolume heeft een achthoekig grondplan en behelst een souterrain, etage en verdieping onder een kap. De VILLA BOSCHOORD is opgetrokken in een rode baksteen in kruisverband voorzien van gesneden voegwerk. Het oorspronkelijke pleisterwerk met blokgeleding aan het souterrain is op een stuk onder het eetkamerraam na verwijderd en waarschijnlijk in 1910 vernieuwd met meerkleurig metselwerk. Het muurwerk gaat nagenoeg geheel schuil achter klimop. De schuine dakvlakken van de kap zijn voorzien van een bruin geglazuurde platte Friese pan. Het platte middenvlak van het dak is bekleed met bitumineuze dakdekking. Alle gevels van het oorspronkelijke bouwvolume zijn symmetrisch van opbouw. De oostelijke voorgevel heeft een verhoogde middenrisaliet, welke wordt geaccentueerd door een risalietbreed overdekte dubbele verhoogde stoep. Bij een renovatie in de topgevel van Boschoord is de gevel boogvormig afgerond en witgepleisterd, en zijn het familiewapen en aanzetkrullen van een achttiende-eeuwse halsgevel aangebracht. Een ijzeren gevelbekroning is verplaatst van de achterzijde naar de voorzijde. Aan weerszijde van de middenrisaliet een venster in het rechte en schuine muurvlak. De westelijke achtergevel heeft in de basis dezelfde gevelopbouw als de oostelijke voorgevel. De achteringang heeft een enkele verhoogde stoep, waaronder de trap naar de dienstingang in het souterrain. Boven de achterdeur een balkon. De zuidgevel heeft een nieuw raam in een oorspronkelijke omlijsting gevat. Oorspronkelijk was dit een gedeeltelijk blind venster. Het oorspronkelijke alkoofraam ter grootte van een souterrainraam is als interieurelement in het souterrain opgenomen.

Ten noorden van het oorspronkelijke bouwvolume een uit 1910 daterende aanbouw ten behoeve van een biljartkamer. Een van de drie oorspronkelijke ramen aan de noordzijde is omgebouwd tot keukendeur met trap. In de westgevel het oorspronkelijke ingele nook met glas-in-lood-venster. In de oorspronkelijk blinde door hoge sparren verborgen westgevel een raam uit 1931. Op het dak werd in 1910 een luidklok geplaatst uit 1653 afkomstig van het in 1881 gesloopte Friesma State. Het klokhuis is rond 1970 vernieuwd. Deze klok is niet opgenomen in het overzichtswerk klokkenvordering 1942-3 door Van Nieuwenhoven, uitgegeven door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. De tekst luidt:

* IVRIEN BALTHASAR ME FECIT 1653 * SVVM CVIQ * C V ROORDA GRIETM VAN IDAERD

Interieur

De plattegrond van Boschoord is bijzonder: de behouden achthoekige structuur van de buitenmuren wordt herhaald in de trap, uitkomend in een achthoekige overloop op de verdieping met achthoekig bovenlicht. Het interieur van Boschoord bevat nog zeer veel oorspronkelijke elementen, mede doordat de oorspronkelijke structuur, op een enkele uitzondering na, onberoerd is gelaten. Met name de overloop op de verdieping en de traditionele middengang van de beletage met de trap zijn tot en met het schilderwerk geheel in oorspronkelijke staat. In het algemeen hebben alle vertrekken in het huis nog hun oorspronkelijke binnenluiken.

Het souterrain heeft de oorspronkelijke functie verloren, maar is structureel in tact en bevat nog veel interieurelementen uit de bouwtijd. Met name de voormalige keuken heeft nog een zeer authentiek interieur. Het bevat een origineel aanrecht met kranen voor regenwater en grondwater, tegen de noordwand een originele schouw. De vloer is belegd met hardsteen zerken. De oostelijke wand bestaat uit een uit de bouwtijd daterende kastenwand, met de originele verflaag uit 1870, op enkele met blauw overschilderde lijstjes na. De overige wanden zijn betegeld. Het plafond is nog origineel geïsoleerd met turf.

De beletage van Boschoord is bijzonder, doordat bij een aantal verbouwingen unieke elementen zijn ingebracht. De middengang verkeert tot en met het schilderwerk in volledig originele staat. De vloer is gelegd met marmertegels. Enig ingebracht element (1955) is een achttiende-eeuws fonteintje. De ontvangstsuite rechts van de gang heeft nog de oorspronkelijke betimmering en stucplafonds. De interieurs van de originele ontvangstsuite zijn met de plattegrondstructuur van het huis geharmoniseerd met behulp van een ingebouwde

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

schuine servieskast in de voormalige eetkamer aan de voorzijde en een vanuit de middengang toegankelijk schuin closet aan de achterzijde. De oorspronkelijke haard uit 1871 in de voorkamer heeft een haardstuk Ingebracht in 1931. In die tijd was deze kamer als salon in gebruik. Het betreft een kinderportret van de nieuwe zomerbewoner prof. Jhr. mr. W.J.M. van Eysinga. Het origineel als groepsportret geschilderde haardstuk is van de hand van Thérèse Schwartz (1851-1918). De eetkamer aan de achterzijde kreeg in 1968 een schouw uit het 1806-gedeelte van het voormalige Eysingahuis te Leeuwarden, het Fries Museum. In de schouw een kopie-portret (vermoedelijk de Friese stadhouder Johan Willem Friso) van elders ingebracht. Vanuit de eetkamer is de biljartkamer toegankelijk via een voormalige kastdeur in de betimmering. Deze biljartkamer heeft ondanks de ombouw tot keuken en bijkeuken nog de originele betimmering behouden. De oorspronkelijke toegang via de voorkamer is als kast in gebruik en toont de oorspronkelijke donkere kleurstelling van de betimmering.

Aan de overzijde van de gang ligt de grote salon. Deze is in 1968 vormgegeven door samenvoeging van drie vertrekken. De grote salon heeft Régence-betimmeringen uit het in 1863 en 1953 herbouwde huis Offem te Noordwijk. Uitzonderlijk is de ingebrachte schouw die oorspronkelijk in ca. 1731 is vervaardigd voor een salon in de Princessehof te Leeuwarden door de hofarchitect van prinses Maria Louise van Hessen-Kassel, Anthonie Coulon (ca. 1682-1753). In de schouw een bloemstilleven door Adrienne Jacqueline 's Jacob (1857-1920). Het vernieuwde raam tegenover de schouw biedt zicht op een in 1968 aangelegde parterre de broderie in de tuin. De salon biedt tevens aan de achterzijde (de voormalige slaapkamer) zicht op de oorspronkelijke tuinaanleg uit 1871 met het tuinpriël op een opgeworpen heuvel uit 1871, en via het hoekraam een doorkijk naar de na 1968 aangelegde grote vijver.

Ten aanzien van de zolderverdieping dient met name de oorspronkelijke staat verkerende achthoekige overloop en de twee oorspronkelijke hoofdslaapkamers genoemd worden.

Waardering

VILLA BOSCHOORD vertegenwoordigt algemeen belang en is beschermingswaardig op basis van

- de uitzonderlijke interieurelementen van nationale betekenis waaronder de schouw van de hand van Anthonie Coulon en het haardstuk van Thérèse Schwartz;
- de unieke achthoekige structuur van de plattegrond;
- de gaafheid van het oorspronkelijke interieur en de opbouwende kwaliteit van het historisch gegroeide interieur;
- de cultuurhistorische nationale betekenis, als Fries-adellijke villa in tijden van laatste bloei en het terugtrekken op het land met inbreng van relict en betimmeringen uit states, buitens en stadswoningen elders;
- de landschappelijke context: de ligging op een markant punt in het Eysinga-landgoed in tijdsgebonden samenhang met het kortstondig opleven van het adellijk buitenleven te Sint Nicolaasga.

Hoofdcategorie:

Woningen en woningcomplex

Subcategorie:

Woonhuis

Oorspronkelijke functie:

Woonhuis

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Monumentnummer: 528683

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status : Beschermd
Aanwijzingsbesluit : 30-08-2006
Inschrijving register : 01-05-2007
Kadaster deel/nummer : 52050/200

Monumentnaam:
Boschoord

Complexnummer: 528681
Complexnaam: Boschoord

Gemeente: De Friese Meren
Provincie: Friesland

Plaatselijke aanduiding:
Bij Hulsterheide 1 8521 NC Sint Nicolaasga

Kadastrale gemeente: Langweer
Sectie: P
Kad.object: 523
App:
Grondperceel:

Omschrijving:

Omschrijving

Pittoresk houten TUINPRIEEL uit 1871, met een ongelijke zeshoekige grondvorm, is aan drie zijden open op welke hoeken het dak gedragen wordt door twee gedraaide kolommen. Het zeskantig ingezwenkt tentdak is voorzien van een bitumineuze bedekking en wordt bekroond door een hoge makelaar. Het prieel staat op de oorspronkelijke plek, op een opgeworpen heuvel. Het prieel staat via het gras in verbinding met het huis, het wordt geflankeerd door rodondendron en heeft rugdekking van het bos.

Waardering

Het TUINPRIEEL behorende bij Boschoord vertegenwoordigt algemeen belang en is beschermingswaardig op basis van

- de pittoresk architectonische kwaliteit;
- de visuele samenhang tussen saloninterieur en tuinprieel;
- de landschappelijke samenhang met de tuinaanleg, villa Boschoord en de aangrenzende bossen;
- de ouderdom (1871).

Hoofdcategorie: Subcategorie: Oorspronkelijke functie:

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Woningen en woningbcomplx Woonhuis

Woonhuis

GEMEENTE	
De Fryske Marren	
Ontv.	- 2 OKT. 2018
Nr.	00

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

Aan het college van burgemeester en wethouders van De Fryske Marren
p.a. de heer
PB 1018500 AC Joure

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon

Datum - 1 OKT. 2018
Betreft Advies Omgevingsvergunning monumenten (art. 2.1, lid 1,
onder f, en 2.26, lid 3, Wabo en art. 6.4, lid 1, onder a, Bor)

Onze referentie
CIK-2018 784

Olonummer
3795093

Bijlagen
0

Gegevens beschermd monument

Naam	Boschoord
Adres	Huisterheide 1
Postcode/plaats	8521 NC, Sint Nicolaasga
Gemeente/province	De Fryske Marren/FR
Monumentnummer	528682

Geacht college,

Op 4 september 2018 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen
wijziging(en) van bovengenoemd monument. U heeft mij daartoe de aanvraag om
een Omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Het feit dat de lantaarn is gesloopt stuit niet op bezwaar.
Over de verplaatste klok adviseer ik de ontstane situatie te bestendigen.

De ministeriële adviesplicht

U heeft het plan als adviesplichtig aangemerkt. Het voorliggende plan betreft:
het slopen van een beschermd monument of een deel daarvan voor zover
van ingrijpende aard alsmede het verplaatsen van een bestanddeel (luidklok)
van het monument;

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik
de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag,
geregistreerd onder nummer CIK-2018-784.

Het plan

Aan u wordt een Omgevingsvergunning gevraagd voor de volgende activiteiten.

Het adviesverzoek heeft betrekking op een handhavingszaak aangaande de sloop van een lantaarn en het verplaatsen van een luidklok. Dit heeft zich voorgedaan in 2010.

Motivering

Gelet op het monument en de ingreep heb ik de volgende aspecten meegewogen:

- o De registeromschrijving van bovengenoemd rijksmonument (www.monumentenregister.cultureelerfgoed.nl)
- o Bouwkundige/bouwhistorische aspecten
- o Architectuurhistorische/architectonische aspecten
- o Het gebruik van het monument (artikel 2.15 van de Wabo)

Op grond hiervan beoordeel ik het plan als volgt.

Uit de aangeleverde stukken alsmede het register van rijksmonumenten blijkt dat er op Boschoord sinds 1910 een 17de eeuwse luidklok aanwezig was. Deze klok was afkomstig van Friesma state. Aangezien de klok is opgenomen in het register van rijksmonumenten, moet deze als beschermd worden beschouwd.

Waar of hoe het klokje in zijn 'klokstoel' precies op het dak stond is niet duidelijk. Een aangeleverde foto uit 1937 laat zien dat er op het dak een vierkante lantaarn stond ter plaatse van het daklicht. Over deze lantaarn zijn verder geen gegevens aangeleverd, mogelijk ook niet bekend.

Het is duidelijk dat de lantaarn die in 1937 nog zichtbaar was, nu niet meer bestaat. Deze is in 1974 vervangen door een nieuw exemplaar, een schenking door de toenmalige restauratie aannemer Schakel (brief architectenbureau Kijlstra Brouwer aan de gemeente De Fryske Marren 11 juli 2018). Deze lantaarn is sterk afwijkend van degene die op de foto uit 1937 is te zien. Bij de casco-restauratie in 2010 is om diverse reden besloten deze lantaarn niet te herstellen en dus ook niet te herplaatsen. In plaats daarvan is de lantaarn met de klok verhuisd naar Epema state in Ijsbrechtum (complexnummer rijksmonument 515189).

Aan de lantaarn uit 1974 op zich schrijf ik geen monumentale waarden toe. Het verwijderen ervan stuit niet op bezwaar.

Ik beschik over te weinig gegevens om een uitspraak te kunnen doen of er op het dak van Boschoord een lantaarn aanwezig behoort te zijn en welke vorm deze dan moet hebben.

Wat betreft het verhuizen van de luidklok naar Epema state het volgende. In zijn algemeenheid is de RCE geen voorstander van het verplaatsen van monumenten of van bestanddelen van monumenten. De luidklok was inmiddels alweer enige decennia op Boschoord. Toch kan door het feit dat dit niet de oorspronkelijke locatie van de klok was, de monumentale waarde van de klok in relatie tot Boschoord niet als 'hoog' worden aangemerkt. Context en samenhang tussen beide was hooguit als 'positief' te waarderen.

Alles overziend zou de RCE in 2010 niet zonder meer positief hebben geadviseerd op het verplaatsen van de luidklok. Het op de een of andere manier behouden van de klok op Boschoord zou de voorkeur hebben gehad. Mocht het destijds toch tot

een verplaatsing gekomen zijn, dan was ook daarvoor een vergunning nodig geweest om de meest optimale herplaatsing van de klok te waarborgen. Het verlies aan monumentale waarden door de verplaatsing uit 2010, is echter niet van dien aard dat ik u thans adviseer de klok weer terug te laten brengen naar Boschoord.

Graag verneem ik van u of u de ontstane situatie door middel van een vergunning wilt bestendigen. Indien dit zo is, zal ik het register van rijksmonumenten aan de nieuwe situatie laten aanpassen.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

Afschrift en tekeningen

Graag ontvang ik een afschrift van het ontwerpbesluit en te zijner tijd een afschrift van uw definitieve besluit met de bijbehorende stukken.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

adviseur architectuurhistorie

B en W van de gemeente :
De Fryske Marren
Uw nummer : OV 20180329 d.d.: 24-7-2018
Adr.bouwpl. : Huisterheide 1
te Sint Nicolaasga
Betreft bouwplanvraag van :

dossiernummer : M18DFM091-1
datum : 14 augustus 2018
kosten :
behandeld door :
conclusie : VOLDOET NIET

J.W. Frisostraat 1
8933 BN Leeuwarden

administratie
t (058) 233 79 30

e-mail
husenhiem@husenhiem.nl

www.husenhiem.nl

bank
NL48 BNGH 0285 0223 50

Geacht College,

Met deze brief reageren wij op uw adviesaanvraag.

De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit is van oordeel dat het plan, op grond van de beschikbare gegevens, niet voldoet aan de normen, welke ten aanzien van monumentenzorg worden gesteld. Het plan stuit welstandshalve niet op overwegende bezwaren.

De aanvraag heeft betrekking op een **rijksmonument** met het nummer 528682.

Het object staat in de zogenaamde redengevende omschrijving in de Objecten Data Bank van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) als volgt (samengevat) omschreven: *Enkellaags eclectische zomer- en wintervilla met souterrain, verhoogd middendeel en overdekt bordes. Boschoord werd in 1871 gebouwd als villa voor zomer- en winterverblijf in opdracht van burgemeester Bernhard van Welderen baron Rengers (1868-1896), een volle neef van de eigenaar van het omringende landgoed jhr. F.J. J van Eysinga. (...) Op het dak werd in 1910 een luidklok geplaatst uit 1653 afkomstig van het in 1881 gesloopte Friesma State. Het klokhuis is rond 1970 vernieuwd. Deze klok is niet opgenomen in het overzichtswerk klokkenvordering 1942-3 door Van Nieuwenhoven, uitgegeven door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. De tekst luidt: * IVRIEN BALTHASAR ME FECIT 1653 * SVVM CVIQ * C V ROORDA GRIETM VAN IDAERD (...)*

Het plan betreft het verwijderen van de lantaarn van het dak van Villa Boschoord.

Bij de beoordeling van de aanvraag, uit het oogpunt van monumentenzorg, hebben de volgende overwegingen een rol gespeeld. Alhoewel de lantaarn of klokkenstoel met klok een latere toevoeging betreft uit 1910, en ondanks het feit dat de lantaarn rond 1970 is vernieuwd, zijn de lantaarn en de klok volgens ons te beschouwen als onderdeel van het monument.

Op het moment van de formele aanwijzing in 2007 bevonden de lantaarn en de klok zich op het dak en vormden zij onderdeel van het monument. Bovendien worden de lantaarn en de klok expliciet in de redengevende omschrijving genoemd.

Het feit dat de lantaarn en de klok later zijn toegevoegd heeft geen invloed op de monumentale waarde van de lantaarn. De later toegevoegde lantaarn past in de

ontwikkelingsgeschiedenis van de villa, waarbij het exterieur op belangrijke onderdelen is gewijzigd en die samen met het uit diverse onderdelen samengestelde interieur, de cultuurhistorische betekenis en de monumentale waarde van het monument bepalen.

Met het verwijderen van de lantaarn (met klok) worden de monumentale waarden van de villa volgens ons te zeer aangetast. Gelet op eerder genoemde overwegingen stuit het plan uit het oogpunt van monumentenzorg, daarom op overwegende bezwaren.

Welstandshalve merken wij het volgende op. De lantaarn voegt zich door zijn afwijkende verhoudingen onvoldoende in de voor de woning kenmerkende gedrongen massa opbouw. Welstandshalve kan worden gesteld dat de lantaarn daarom onvoldoende is afgestemd op de architectuur van de woning, en daarom in feite strijdig is met de redelijke eisen van welstand. Om die reden stuit het verwijderen van de lantaarn welstandshalve juist niet op overwegende bezwaren.

Namens de commissie,

voorzitter

J.W. Frisostraat 1
8933 BN Leeuwarden

administratie
t (059) 233 79 30

e-mail
husenhiem@husenhiem.nl

www.husenhiem.nl

bank
NL48 BNGH 0285 0223 50